

Нікопольський економічний університет, м. Нікополь

ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

В умовах ринкових відносин значно підвищуються вимоги до рівня підготовки спеціалістів. Вони повинні володіти запасом теоретичних знань, практичних навичок, уміти орієнтуватись у виробничій ситуації, бути готовими приймати нестандартні рішення залежно від умов діяльності підприємства.

Систему підготовки фахівця можна розглядати як традиційну, тобто, коли за загальним принципом подається інформація у вигляді лекції, а потім на семінарських заняттях проводиться опитування з використанням різних форм закріплення і контролю знань студентів. Ця система, на перший погляд, є дещо прийнятною для викладача; він може багаторазово її використовувати, вимагаючи від студента знань того матеріалу, який було подано, та заздалегідь запланованої вірної відповіді. В даному випадку на другий план відходить творчість, ініціативність студента і, як майбутній фахівець, він може бути не завжди готовим застосувати свої знання на практиці.

За такої системи дещо знижуються головні завдання освіти, а саме: зацікавленість студента, напрацювання навичок аналітичного та творчого мислення, підтримка взаємного збудження викладача та студента в процесі комунікацій.

Процес навчання за таких підходів залишає в пам'яті студента низький відсоток отриманої інформації. При цьому слід звернути увагу й на те, що в даному випадку не враховується рівень загальної особистісної готовності індивіда сприймати відповідну інформацію, що подається.

Політичні та соціально-економічні процеси в Україні вимагають певних зрушень у системі вищої освіти. Україна прагне бути

європейською державою, тому модернізація вищої освіти має відбуватися в межах Болонського процесу, метою якого є створення до 2010 року європейського освітнього простору. Це має підвищити здатність випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, розширити мобільність громадян та збільшити конкурентоспроможність європейської школи. Болонський процес стимулює створення відповідних систем організації навчання, рівня науково-методичного забезпечення, якості навчального процесу, ефективності реалізації його різноманітних моделей і механізмів.

Важливим завданням модернізації освіти в Україні є впровадження кредитно-модульної організації навчання. Ця модель потребує розробки сучасних механізмів здійснення навчального процесу, визначення результатів якості освіти. В нашому навчальному закладі при вивченні економічних дисциплін при підготовці спеціалістів поряд з традиційними формами, застосовують й новітні технології навчання.

На сучасному етапі, в умовах багатоступеневої системи освіти, модульно-рейтингова система оцінки знань є важливим інструментом забезпечення постійного контролю і самоконтролю за самостійною роботою студентів.

Модульні технології передбачають варіативність навчання, пристосування навчального процесу до можливостей та запитів студентів. За допомогою модульних технологій можна ефективно сформулювати змістові та операціональні функції майбутнього спеціаліста. Але у кожному випадку застосування, зміст і дидактичне наповнення її змінюються. Це пов'язано з розв'язанням певних психолого-педагогічних проблем навчального процесу в будь-якій конкретній ситуації.

Безумовно, до новітніх технологій навчання та форм організації навчального процесу, які сприяють підвищенню його ефективності, ми маємо віднести також модульне структурування дидактичного матеріалу та модульно-рейтингову організацію навчання. Її основою є процес засвоєння навчальних модулів в умовах повного дидактичного циклу, що охоплюють блоки цілей і завдань, які, у свою чергу, мають стати вихідними при структуруванні змісту дисциплін у вищій школі.

Важливе значення в умовах застосування модульної технології навчання має контрольньо-оцінювальний компонент з його стимулюючою функцією.

Переваги модульної технології навчання, що дозволяють підвищувати ефективність освіти людей, такі:

- забезпечує точну відповідність результатів цілям навчання, забезпечує високу ймовірність виваженого технологічного підходу до організації навчального процесу та суб'єкту навчання – студента;
- підвищує особисту мотивацію і самостійність студента в освоєнні визначеної для нього програми навчання;
- дає змогу скоротити терміни навчання, оскільки визначає його відправний момент та тривалість із урахуванням рівня раніше накопичених знань та навичок студентів, можливості їх самостійної роботи в індивідуальному темпі, в якому вони можуть якісно засвоювати модульні блоки та навчальні елементи, передбачені їхніми особистими індивідуальними програмами.

Зміст навчальних занять з економічних дисциплін за модульною системою полягає в поетапному конструюванні пізнавальної діяльності студента, формуванні творчої особистості всебічно розвиненого фахівця. Механізм конструювання занять полягає у розробці моделі, що включає певні стадії, які охоплюють важливі сторони діяльності викладача й спрямовані на ефективність реалізації освітніх, пізнавальних, виховних функцій. Для досягнення означеної мети варто детальніше аналізувати навчальний матеріал з по компонентним формуванням навчально-пізнавальної діяльності студентів і відповідно до цього обирати і сполучати методи і прийоми навчання.

Змістовне наповнення відповідних циклів, що формують заняття, може бути наступним:

Цільова стадія – спрямована на формування цілей навчальної діяльності, визначає місце навчального матеріалу окремої теми в реалізації перспективних цілей професійного виховання, визначає значимість того матеріалу, що вивчається, вказує на предмет, спосіб, структуру пізнання. Логічне викладення цього матеріалу допомагає студентові самостійно визначити місце навчального матеріалу окремої теми в реалізації перспективних цілей професійної під-

ГОТОВКИ.

Інформаційна стадія зосереджує увагу на самому явищі та процесах, що вивчаються (саме це є основою навчального заняття).

Процес подання інформації на даній стадії не обов'язково повинен бути об'ємним. Інформаційна стадія спрямована на усвідомлення самих ознак та орієнтирів щодо пошуків та спроб застосування отриманої інформації, яка може бути подана у вигляді візуальної інформації та супроводжувана поясненнями викладача.

Продуктивна стадія дозволяє опрацювати набуті знання та розглянути системні відношення між поняттями, законами, практикою, що підлягають вивченню, та послідовним впровадженням навчально-пізнавальних завдань. Передбачається при формуванні вмінь пов'язувати окремі питання теми, що досліджується, з найзагальнішими стрижневими проблемами, а також призвичаювати студентів до оперативного розкладання містких завдань на серії підзавдань, перетворення проблеми на групу досяжних для вирішення завдань. Ця стадія дає змогу систематизувати знання та поєднати їх з практичною стороною діяльності.

Резолютивна стадія проектує рівень набутих знань на конкретну ситуацію за допомогою комунікативно – прийомотворчих способів, формує вміння самостійно будувати систему доказів, вирішувати проблемну ситуацію на підставі сформованих знань. Саме такий підхід до формування кожного модуля дозволяє поєднати різні елементи подання інформації слухачеві та забезпечує контроль знань. Використання модульної технології є найбільш ефективним при застосуванні в навчальному процесі персональних комп'ютерів. В університеті для цього є технічні умови використання комп'ютерів при вивченні економічних дисциплін.

Застосування в освіті новітніх технологій навчання, а саме: інформаційно- телекомунікаційних та комп'ютерних технологій є значимим. Бо саме вони сприяють екстенсивному розвитку освіти, а поєднання їх з ефективними методиками та дидактичними інноваціями виводить процес освіти на шлях реальної інтенсифікації.

Сучасний період комп'ютеризації освіти диктує нові підходи до викладання та вивчення дисциплін економічного циклу. Використання комп'ютерів при викладанні матеріалу дає змогу подати

більший обсяг інформації, яка заздалегідь буде забезпечена ефективним її засвоєнням студентами. Ця інформація буде наповнена не лише тим набором, який подає лектор, а й наочною інформацією, візуальним, статистичним супроводженням, яке через брак часу на лекції не завжди можна подати.

Згідно з новими підходами до підготовки фахівця навчальними планами дисциплін, передбачено достатній час для самостійної роботи студента, яка відбувається під контролем викладача.

Проаналізувавши підходи до самостійної роботи студентів, слід зазначити, що в даному випадку цей процес відбувається завдяки ентузіазму самого викладача, особливо при класичному підході до побудови занять.

Вирішуючи це питання необхідно звернути увагу на рівень і якість методичного забезпечення дисципліни.

Сьогодні ми маємо достатньо розвинуту інформаційну базу в плані підручників, періодичних видань, але вони допомагають сформувати економічне мислення майбутнього фахівця і недостатньо сприяють становленню його, як спеціаліста, не дають змогу отримати практичні навички. Тому, одним із головних факторів в організації самостійної роботи студентів є вдосконалення системи контролю. Навчальний процес не може здійснюватися без належного зворотного зв'язку, який реалізується через контроль за його ходом та реалізацією. Модульна технологія навчання, як ефективний засіб, забезпечує використання різних форм контролю об'єктивної якості знань студента.

Запровадження модульно-рейтингової системи навчання у вищій школі дає змогу стимулювати систематичну самостійну роботу студентів протягом семестру.